

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

med indstilling om, hvorledes handelen med mælk og fløde burde tilrettelægges.

Kommissionen afgav sin betænkning i december måned sidste år. Betænkningen er blevet omdelt til de ærede medlemmer. Som det fremgår af betænkningen, lykkedes det ikke i kommissionen at tilvejebringe enighed om en fælles indstilling om formerne for den fremtidige mælkehandel. Et overvejende flertal (26 medlemmer) går ind for, at principperne i den nuværende lovgivning på dette område bevares, hvorimod et mindretal (9 medlemmer) foreslår mælkeordningens afvikling, medens 1 medlem hverken har kunnet tiltræde flertallets eller mindretallets forslag. Mindretallets betragtninger deler sig op i ikke mindre end 4 særudtalelser, der findes gengivet i kommissionsbetænkningen side 114—135.

Jeg vil gerne understrege, at forbrugerrepræsentanterne uanset politisk ståsted har været enige med kommissionsflertallet, og det er da også ganske naturligt, at man netop fra forbrugerside overfor et så vigtigt næringsmiddel som mælk støtter enhver bestræbelse for gennem rationalisering at undgå unødige omkostninger.

Kommissionsflertallet har fundet, at den rationalisering af handelen med mælk og fløde, som er blevet gennemført med hjemmel i den nævnte lov af 1940 om bybefolkningens forsyning med mælk og fløde, har været til så stor fordel for forbrugerne såvel prismæssigt som sundhedsmæssigt, at man bør være yderst varsom med at foretage indgreb, som kan føre handelen med mælk ud i forhold, som vanskeligt lader sig overskue. Flertallet er af den opfattelse, at sammenlignet med de forhold, der var rådende indenfor mælkehandelen i slutningen af 1930'erne, vil det være vanskeligt at bestride, at det er lykkedes at skabe orden af kaos og skabe en fornuftig prisdannelse og et højt hygiejnisk stade.

I denne forbindelse vil jeg gerne minde om forholdene, som de var før mælkeloven af 1940. Mælken blev dengang fordelt fra et meget stort antal udsalg, hvoraf en del kun havde en ganske ringe del af deres omsætning i mælk. Desuden fordeltes en betydelig del af mælken fra mælkevogne. Ofte kørte flere mælkevogne fra forskellige mejerier i de samme gader, og bude fra forskel-

lige mælkevogne og forskellige detailudsalg bragte mælk op ad de samme trappegange. Ordningen — eller manglen på en ordning — betegnede derfor en ødsel indsats af materiel og arbejdskraft, der blev kritiseret fra mange sider.

Vi var således vidne til, at den frie konkurrence i stedet for at tvinge priserne til forbrugerne ned i et rimeligt leje medførte omkostningsstigninger. Før mælkelovens ikrafttræden i 1940 blev mælken på vejen fra producent til forbruger fordyret med ikke mindre end 100 pct.

Forklaringen på fordyrelsen fandt man i den manglende organisation af mælkehandelen og de store omkostninger, der var forbundet med den eksisterende form for distribution af mælk.

Det var hensigten med mælkeloven at hjælpe på disse forhold. Det havde altså ikke — som formodet af mindretallet i kommissionen — noget at gøre med den tyske besættelse, bortset fra at man måske i besættelsens første tid havde en stærkere følelse end tidligere af, at truslen mod vor demokratiske samfundsordning ville forøges, hvis vore demokratiske institutioner viste sig afmægtige overfor forhold i samfundet, der havde udviklet sig i en uheldig retning. Mælkeloven blev da også — som allerede anført — gennemført med tilslutning fra alle den daværende rigsdags partier, og jeg bør måske også nævne, at det var en konservativ handelsminister, der fik loven gennemført og udstedte den bekendtgørelse, som siden da har været grundlaget for mælkeordningens administration.

Da man gennemførte mælkeloven, håbede man, at mælkeloven og den deraf følgende rationalisering skulle føre til lavere mælkepriser. Havde man dengang opnået en bemærkelsesværdig sænkning af mælkepriserne, skulle mælkeordningen nok have opnået en sådan popularitet, at en ophævelse af ordningen havde været utænkelig.

Hvad er da grunden til, at mælkepriserne ikke blev bragt ned? Forklaringen ligger lige for. Sammen med alle andre priser steg også producentprisen på mælk. De besparelser, der gennem mælkeordningen blev gennemført i handelsleddene, blev opslugt af stigninger i producentprisen. Men mælkeordningen har æren af, at handelsomkostningerne steg meget mindre end producent-